

Gids voor mantelzorg- ondersteuners

Werken aan ondersteuning voor GGZ-mantelzorgers

Lokale ondersteuning
aan GGZ-mantelzorgers
verbeteren, begint bij het
formuleren van doelen en
het zoeken van verbinding
en samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
1. Doelen bepalen	4
2. Kennis vergroten	6
3. Samenwerking bevorderen	14
4. Het resultaat	19

Versienummer 1 2024

© Niets uit onze uitgaven mag worden gekopieerd, verveelvoudigd, verspreid of worden gebruikt, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming vooraf van MantelzorgNL.

**GGZ-
Mantelzorgers**

Voorwoord

Wat fijn dat jij als mantelzorgondersteuner inspiratie en kennis wil opdoen over mogelijkheden van ondersteuning aan mantelzorgers voor mensen met psychische/psychiatrische kwetsbaarheid.

Mantelzorgers in de GGZ: Een risicogroep

In Nederland zorgt meer dan een derde van de mantelzorgers voor iemand met een psychische aandoening of verslaving. Onderzoeken tonen aan dat mantelzorgers in deze situatie een verhoogd risico lopen op overbelasting. Deze overbelasting kan leiden tot ernstige fysieke en psychische klachten bij de mantelzorger zelf. Ook kinderen van ouders met psychische of psychiatrische problemen (KOPP-kinderen) vervullen mantelzorgtaken en maken zich zorgen. Zij lopen daardoor een groter risico op overbelasting en de ontwikkeling van eigen psychische problemen.

Knelpunten in de Ondersteuning

De huidige ondersteuning is vaak onvoldoende, versnipperd en moeilijk te bereiken voor mantelzorgers. Veel mantelzorgers weten de weg naar hulp niet te vinden en er is een gebrek aan kennis over hoe ze het beste ondersteund kunnen worden.

Wat levert dit werkboek je op?

Dit werkboek biedt jou als mantelzorgondersteuner de kennis en handvatten om:

Doelen te bepalen: Wat wil jouw organisatie bereiken voor GGZ-mantelzorgers?

- Doelstellingen formuleren voor de korte en lange termijn

Kennis te vergroten:

- Wie zijn de GGZ-mantelzorgers?
- Waarom is voor hen extra aandacht nodig?
- Kenmerken van GGZ-mantelzorgers:
- Specifieke knelpunten
- Hoe ondersteun je GGZ-mantelzorgers?
- Ondersteun hen zonder oordeel
- Wat kun je praktisch doen als welzijnsorganisatie en mantelzorgondersteuner?
- Kennis over GGZ-instellingen en familiebeleid
- GZZ en privacy

Samenwerking te bevorderen: Bruggen te bouwen door samenwerking te stimuleren.

- Organisatie in kaart brengen

Lokale Samenwerking: De Sleutel tot Succes

Dit werkboek helpt jou om samen met lokale organisaties doelen te stellen voor betere ondersteuning van mantelzorgers in de GGZ. Door lokale samenwerking maak je meer impact en is jouw ondersteuning naar die mantelzorgers effectiever.

1

Doelen bepalen

Wat wil jouw organisatie bereiken met mantelzorgondersteuning van GGZ-mantelzorgers?

In het belang van ondersteuning werk je lokaal samen. Voordat je die samenwerking kunt aangaan, is het belangrijk je eigen doelen helder te beschrijven. Weet hoe je jouw organisatie presenteert en jullie ambities voor de ondersteuning van mantelzorgers GGZ kunt overbrengen.

Opdracht:
Bepaal de doelstellingen voor jouw organisatie

Het helder beschrijven van haalbare doelen op de korte en lange termijn helpt jou om focus aan te brengen en stappen te bepalen. Het formuleren van de doelen kun je alleen doen met informatie vanuit de mantelzorgers zelf. Zij formuleren in een paar zinnen waar ze tegenaanlopen en waar de kansen liggen. Gebruik die input en zoek verbinding met bestaande initiatieven en beleid. Dat maakt het behalen van de doelen kansrijker.

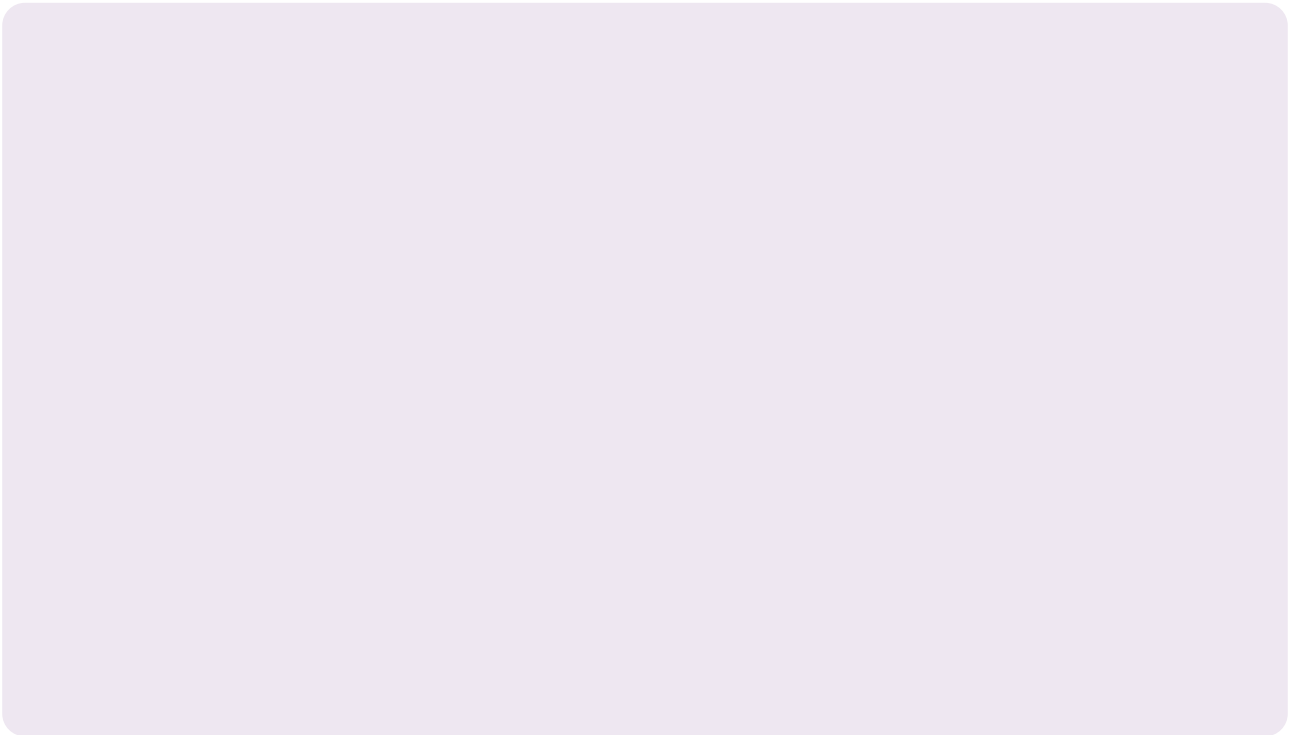

Tip: Om de doelen te bepalen is een nulmeting nuttig. Vul de QuickScan Welzijn: GGZ- mantelzorg in om na te gaan hoe jouw organisatie ervoor staat op het gebied van GGZ-mantelzorgondersteuning.

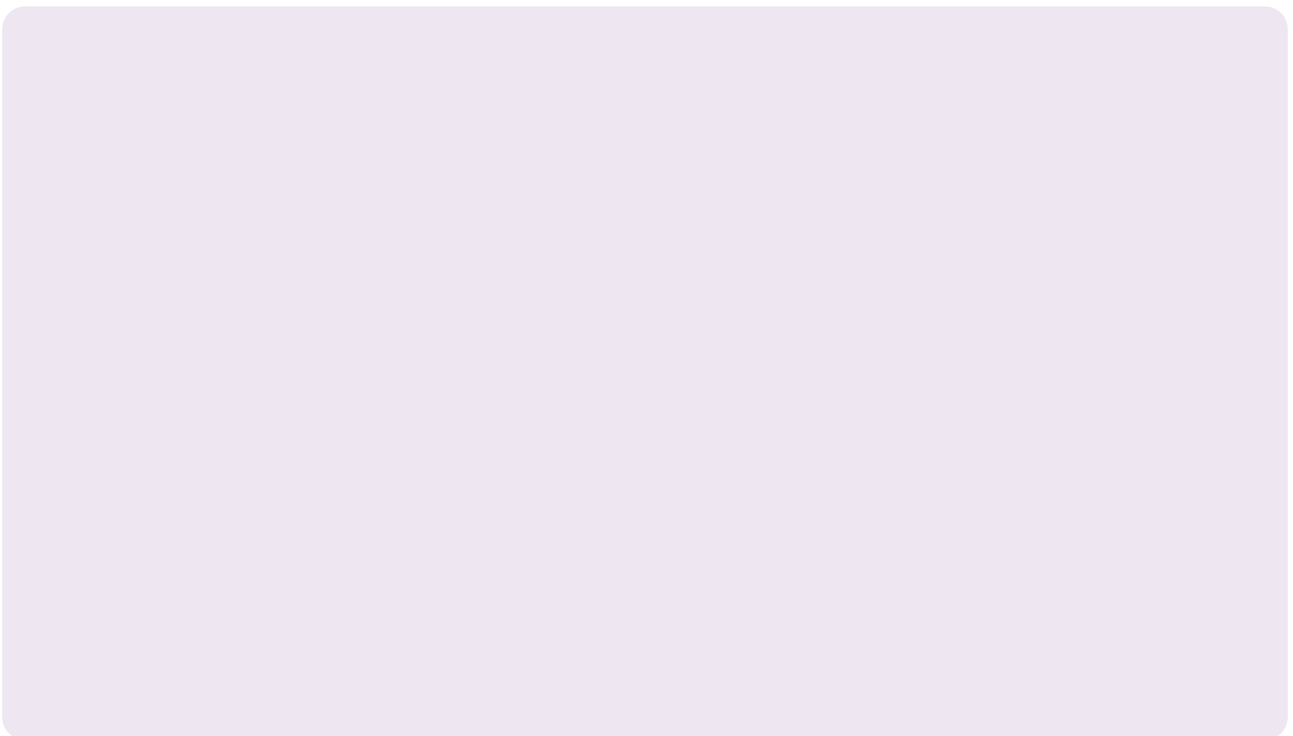

Quickscan
Welzijn: GGZ-
mantelzorg

- **Wat wil jouw organisatie bereikt hebben in ondersteuning van GGZ-mantelzorgers op korte termijn?**

- **En wat op de lange termijn?**

2

Kennis vergroten

Wie zijn de GGZ-mantelzorgers?

Dat zijn zij die naast iemand staan met een psychische kwetsbaarheid, geheugenproblemen of een verslaving. Het doet er niet toe of de naaste een diagnose heeft of behandeling of begeleiding krijgt.

Cijfers

5.000.000
mantelzorgers

Er zijn ruim 5 miljoen mantelzorgers in Nederland.

40%

Hiervan is 40% GGZ-mantelzorgers

Zij zorgen voor iemand met:

16%

Psychische problemen

8%

Psychosociale problemen

16%

Dementie

557.00
jonge mantelzorgers

Er zijn 557.00 jonge mantelzorgers (KOPP/KOV*)

* minderjarige kinderen van ouders met psychische problemen of verslavingsproblematie

Wist je dat:

- GGZ-mantelzorgers binnen de GGZ aangeduid worden met termen als familie en naasten? Dat kan voor verwarring zorgen. Immers, binnen het sociaal domein duiden we met de term naaste juist de zorgvrager aan.
- KOPP/KOV ook volwassenen zijn? Kind ben je levenslang.
- KOPP/KOV, wanneer het jongeren zijn tot 24 jaar in het sociaal domein 'jonge mantelzorgers' zijn?

Waarom is extra aandacht nodig? Juist voor GGZ-mantelzorgers.

GGZ-mantelzorgers:

- Zien zichzelf niet als mantelzorgers en vragen niet om ondersteuning.
- Blijven vaak onzichtbaar voor anderen. Aan de buitenkant is niks te zien. Stigma en taboe spelen een grotere rol.
- Ervaren een hoge druk, omdat GGZ-cliënten steeds minder en korter worden opgenomen. Er wordt meer geleund op de inzet van familie.
- Zijn vaker overbelast, hebben een grotere kans op gezondheidsproblemen en ontwikkelen vaker zelf psychische problematiek.

Kenmerken GGZ-mantelzorgers:

- Worden niet standaard betrokken en meegenomen in de behandeling. Er is een sprake van beperkte tot geen samenwerking met de professionals.
- Ervaren de wetgeving rondom privacy, de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), als een groot knelpunt.
- Worden, daar waar ze wel betrokken worden, vooral ingezet voor herstel van de cliënt. Er is weinig aandacht voor de mantelzorgers en wat deze aan kan. Dit noemen we ook wel de draaglast en draagkracht van de mantelzorgers.
- Hebben veel zorgen over degene met psychische/psychiatrische kwetsbaarheid. Aandacht en zorg voor de mantelzorgers zelf is zeer beperkt.
- Bieden vaker complexe zorg, meestal levenslang.
- Hebben te maken met de grilligheid van het psychisch ziektebeeld, zoals onverwachte acute aanvallen of suicidale pogingen.
- Hebben meer te maken met taboe, schaamte en stigma.
- Ervaren meer problemen met de persoonlijke relatie met de zorgvrager.
- Hebben meer risico om in een sociaal isolement te raken.
- Ervaren mentale uitputting en verminderde kwaliteit van eigen leven.

Specifieke knelpunten

Emotionele belasting

- De situatie is vaak langdurig & onvoorspelbaar
- Er zijn acute crisissituaties
- Continue waakzaamheid is geboden
- De onderlinge relatie verandert

Praktische aspecten

- Er is een beperkte samenwerking met professionals
- Er zijn knelpunten door privacy en AVG
- Deze groep heeft vaak te maken met een laag inkomen & financiële problemen

Wat zegt een GGZ-mantelzorger?

Hoe ondersteun je als mantelzorgondersteuner GGZ-mantelzorgers?

1. Herken en erken

Heb oog voor de specifieke situatie van mantelzorgers GGZ en volg hier scholing over. Hou rekening met schaamte en schuld. Laat je eigen normen, waarden en verwachtingen geen belemmering zijn. En erken hen als partner-in-zorg.

2. Ga uit van de behoefte van de mantelzorger

Stel de mantelzorger open vragen: Wat doet de zorg voor de ander met jou? Wat is voor jou belangrijk? Doe geen aannames. Gebruik meet instrumenten zoals [EDIZ](#), [CSI](#) of de welzijnsmeter mantelzorgers psychiatrie.

3. Sla een brug tussen sociaal domein en GGZ

Mantelzorgondersteuning wordt vanuit WMO en vanuit GGZ geboden. Draag bij aan goede samenwerking, spreek af wie de vaste contactpersoon is en wie welke taak heeft in de mantelzorgondersteuning.

4. Geef informatie

Laat professionals en ervaringsdeskundigen mantelzorgers voorlichting geven. Over de aandoening, hoe je daarmee om kunt gaan, mogelijke voorzieningen en wet- en regelgeving. Wijs de mantelzorger ook op familie en belangenorganisaties.

Ondersteun zonder oordeel

Je hebt nu ontdekt dat je de GGZ-mantelzorgers ook emotioneel kunt ondersteunen, onder andere door een luisterend oor te bieden. Het is belangrijk om zonder oordeel te luisteren en niet direct met adviezen te komen. Door dat te doen, voorkom je dat de ander zich niet gezien of gehoord voelt.

De basis van een goede ondersteuning is de ontmoeting. Dat staat voor aanwezig zijn en oordeelvrij luisteren. We hebben allemaal eigen valkuilen in het voeren van gesprekken. Vaak zijn ze gebaseerd op ons eigen referentiekader: levenservaringen, opleiding, cultuur, karakter, opvoeding, normen en waarden.

Wist je dat: veel mensen geneigd zijn te troosten, dat er gelijk een zakdoek gegeven wordt om tranen weg te halen? Maar de tranen en het verdriet mogen er echt zijn en hoeven niet weggepoetst te worden. Mag het verdriet er gewoon even zijn?

Wist je dat: de meeste GGZ-mantelzorgers zich nooit of zelden gehoord of gezien voelen? Meestal nooit gezien, gehoord, benaderd door behandelaar en zelf worstelen. Velen raken geëmotioneerd als ze eindelijk gezien en gehoord worden. Het is fijn als ze hun verhaal kunnen doen.

5. Bied steun

- Emotioneel: een luisterend oor, lotgenotencontact en zingeving.
- Praktisch: hulp bij regeltaken, gesprekken met werkgever, netwerk versterking en een vangnet bij crisis.
- Materieel: hulp bij vergoedingen
- Mogelijkheid tot respijtzorg/ tijdelijke overname.
- Empowerment: geef tools zodat men leert grenzen te stellen en los te laten (anders vasthouden) en stimuleer zelfredzaamheid.
- Bied maatwerk. En ken de sociale kaart om goed te kunnen doorverwijzen.

6. Werk samen voor een goed ondersteuningsaanbod

Werk samen met lokale en regionale instellingen om een compleet en laagdrempelig ondersteuningsaanbod te realiseren. Voorkom dat mantelzorgers GGZ van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Werk samen met organisaties als de huisarts, POH, GGZ-instelling, dagbestedingscentrum, Vriendendienst, Steunpunt Mantelzorg, GGD, maatschappelijk werk, welzijnswerk, opbouwwerk, woningbouwvereniging, cultuurhuis, dorps huis, wijkcentrum, migranten, vrijwilligersorganisatie en religieuze instelling.

Samenvattend: Wat kun je praktisch doen? Als welzijnsorganisatie en mantelzorgondersteuner

- Zoek GGZ-mantelzorgers actief op, houd contact en besteed tijdens bijeenkomsten extra aandacht aan hen.
- Maak gebruik van www.quickscanwelzijn.nl
- Vraag naar ideeën en wensen van de GGZ-mantelzorgers zelf. Deel hun verhalen en zoek ambassadeurs. Hiermee bedoelen we andere GGZ-mantelzorgers of beroepskrachten die het belang van het ondersteunen van GGZ-mantelzorgers uitdragen.
- Zet samen met de gemeente GGZ-mantelzorgers op de agenda. Zorg dat duidelijk wordt welke ondersteuning voor deze doelgroep nodig is. Gebruik cijfermateriaal en zoek lokale samenwerkingspartners.
- Maak specifiek voorlichtingsmateriaal voor en over deze doelgroep. Herkennen de GGZ-mantelzorgers zich in jullie website? Weet de GGZ-instelling wat jullie doen?

Quickscan
Welzijn: GGZ-
mantelzorg

Neem contact op en
werk samen de regionale
punten van MIND.

Gebruik beeldmaterialen en ervaringsverhalen. Deze kunnen informatie verhelderen en zorgen voor erkenning. Zoals de video Levenshuisjes en films en verhalen op de website van Naasten in kracht

Levenshuisjes

Tips
Naasten in kracht

Aan de slag
Naasten in kracht

Kennis over GGZ-instellingen en familiebeleid

De ervaringen van naasten van mensen met een psychische kwetsbaarheid verschillen. Dat is afhankelijk van of iemand in ambulante of klinische zorg is en of de zorg recent of langer geleden is. Een eenduidig antwoord is dus niet te geven. In dit werkboek beperken we ons tot het perspectief van de naasten van mensen met een psychische kwetsbaarheid die in behandeling zijn (geweest).

De meeste GGZ-instellingen en instellingen voor verslavingszorg (hierna: instelling) hebben een familiebeleid waarin ze de samenwerking met en ondersteuning van naasten (mantelzorgers) benadrukken. Wil je meer weten hoe naasten ondersteund worden of naasten hierop wijzen? Zoek dan op de website van de instelling naar termen als 'familie' en 'naasten'. Dit levert vaak het document familiebeleid op.

Een aantal uitgangspunten van het familiebeleid:

1. Familieraad/Naastenraad/Naastbetrokkenenraad

- De instelling heeft een Familieraad (FR), Naastenraad (NR), Naastbetrokkenenraad (NBR). Deze raad behartigt de algemene belangen van familie/naasten van cliënten en patiënten die in behandeling zijn bij de betreffende instelling, klinisch en ambulant. De raad praat en denkt mee op beleidsmatig en strategisch niveau, geeft (on)gevraagd advies aan de raad van bestuur van de instelling over zaken die belangrijk zijn voor de ondersteuning en het betrekken van en samenwerking met de familie/naasten.
- De raad maakt zich bekend in de instelling door bezoeken te brengen aan afdelingen, locaties, teams zodat ook de hulpverleners van het bestaan van de FR/NR/NBR op de hoogte zijn. De raad kan de teams adviseren bij het toepassen van het familiebeleid op teamniveau, bijvoorbeeld door het geven van een workshop of een presentatie.

2. Informatiemapje voor familie/naasten

- Is er een informatiemapje beschikbaar voor familie/naasten? Daarin vind je informatie over de FR/NR/NBR, het familiebeleid, de familievertrouwenspersoon (FVP), de klachtenregeling specifiek voor familie, de contactinformatie van het betreffende team, de locatie, de afdeling. In het ideale geval heeft de instelling een klachtenregeling voor familie/naasten.

3. Familievertrouwenspersoon (FVP)

- De Familievertrouwenspersoon (FVP). De FVP behartigt de individuele belangen van de familie/naasten. Zij kunnen bij de FVP aankloppen als zij niet tevreden zijn over de begeleiding en het contact met de hulpverlener van het familielid in behandeling. Op de site van de instelling zijn de contactgegevens van de FVP te vinden. De FVP wordt gedetacheerd vanuit de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen bij de instelling en heeft zodoende een onafhankelijke positie. Meer informatie over de FVP is te vinden op de site van de [LSFVP](#).

4. Familie ervaringsdeskundige (FED)

- Sommige instellingen hebben een Familie ervaringsdeskundige. Iemand die naaste de familie/naasten kan staan en hen handvatten kan bieden om met de situatie om te gaan. Dit doen ze vanuit hun eigen ervaring.

Tip: Wijs de GGZ-mantelzorger nadrukkelijk op het bestaan van de FVP binnen de instelling en de ondersteuning die deze kan bieden aan de familie/naaste. Lukt het niet om de gegevens van de FVP te vinden op de site van de instelling, dan vind je die op de site van de LSFVP.

Opdracht: Verdiep je in een GGZ-instelling

Kies een GGZ-instelling uit en plan een kennismakingsgesprek in met een familievertrouwenspersoon en/of een familie ervaringsdeskundige. Beantwoord na het gesprek de volgende vragen:

- **Hoe snel heb je de contactgegevens kunnen vinden?**

- **Wat ben je in jouw gesprek met de familievertrouwenspersoon/familie ervaringsdeskundige te weten gekomen?**

- **Wat verraste jou in je contact met deze instelling?**

- **Was de familievertrouwenspersoon/familie ervaringsdeskundige bekend met jouw organisatie?**

- **Zie je een verschil in taken en functie van de familievertrouwenspersoon en de familie ervaringsdeskundige?**

- **Als ze beiden in de organisatie aanwezig zijn, hoe werken zij samen?**

- **Zagen jullie kansen voor samenwerking?**

Er zijn vijf criteria van familiebeleid: Onderzoek of lokale organisaties aan deze criteria voldoen.

1. Informatievoorziening: Er is een mapje beschikbaar met informatie over familiebeleid, familievertrouwenspersoon en informatie over locatie van de behandeling, over verloop, medicatie en gevolgen en regelgeving rondom privacy.
2. Bejegening: De hulpverlener houdt zich aan de omgangsregels en de gemaakte afspraken en beantwoordt je vragen.
3. Betrokkenheid: Als er geen contact meer is tussen zorgvrager en de families spant de hulpverlener zich in om het contact te vernieuwen.
4. Ondersteuning: De hulpverlener biedt de eerste opvang (een luisterend oor, kopje koffie) voor familie bij een opname, intake of crisisopname. Ook wanneer de cliënt geen familie wil betrekken bij de behandeling.
5. Bereikbaarheid: Er is één vast aanspreekpunt voor de familie. Naam en telefoonnummer van deze contactpersoon zijn bij de familie bekend.

GZZ en privacy

'Privacy' is een argument dat hulpverleners soms gebruiken als ze geen informatie willen geven aan de familie/naasten. Maar let wel: Niet-persoonsgebonden informatie mag altijd gegeven worden!

Opdracht:

Bekijkt het filmpje over privacy. Wat is je bijgebleven?

- Welke informatie mag de zorgverlener met de mantelzorgers delen?

- Welke informatie mag de mantelzorgvragen?

- Heeft de mantelzorgvragen het recht gehoord te worden door de behandelaar?

- Wat als de zorgvrager geen contact met de mantelzorgvragen wil?

Tip: Download op GGZ standaarden de werkkaarten van de module 'Naasten'. Je vindt daar ook de werkkaart Samenwerken en privacy.

3

Samenwerking bevorderen

Samenwerking tussen organisaties is belangrijk voor goede mantelzorgondersteuning.

Mantelzorgers die voor mensen met psychische problemen zorgen, hebben vaak te maken met ingewikkelde en langdurige zorgsituaties. Door integraal samenwerken kun je het verschil maken in de levens van GGZ-mantelzorgers en zorgvragers.

Door samen op te trekken krijg je de doelgroep beter in beeld, is het aanbod meer op elkaar afgestemd en haal je drempels voor hulp en ondersteuning weg.

Wil je een netwerk van samenwerkingspartners starten? Investeer dan in kennismaking, verkenning van elkaars motivatie, belangen, taken en opdrachten. Het opent deuren open naar effectieve samenwerking. Als je elkaar goed kent, krijg je begrip voor de wijze van aanpak van individuen en organisaties.

Tip: In de factsheet **Bruggen bouwen voor mantelzorgers GGZ** vind je concrete voorbeelden van thema's en haakjes voor samenwerking.

Opdracht: Met wie werk jij al samen? Ken jij de juiste partijen en kennen zij jou? Breng de lokale en landelijke instellingen in kaart die een rol spelen bij het ondersteunen van mantelzorgers GGZ

Bij het inventariseren van samenwerkingspartners denk dan ook aan: GGZ-instellingen, sociaal werkers, POH-GGZ, Lokale cliënt en familieorganisaties, familie ervaringsdeskundigen, instellingen verslavingszorg.

Tip: Vereniging Ypsilon steunt, adviseert en informeert mantelzorgers van mensen met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Kijk voor meer informatie op de website van Ypsilon.

Tijd voor actie

Plan nu een kennismaking met relevante partners in. Ga er open in en bereid je eerste kennismaking goed voor. Het klinkt misschien gek, maar nog lang niet alle beroepsgroepen zijn bekend met de term mantelzorg of weten dat er lokaal mantelzorgondersteuning wordt aangeboden. Het is daarom belangrijk dat je met een kort, helder verhaal kan uitleggen wie je bent, wat het toevoegt en wat je wilt. Het opstellen van een elevator pitch kan daarbij helpen.

Opdracht Elevator pitch:

Presenteer in één minuut wat jouw organisatie doet voor mantelzorgers.

1. Wie zijn jullie en wat is jullie expertise?

2. Welke meerwaarde biedt jullie organisatie in jullie gemeente en voor andere organisaties?

3. Welke meerwaarde bied jij als persoon voor jouw organisatie?

4. Wat zijn jullie ambities voor de toekomst en draagt jouw organisatie daaraan bij?

Tips

Hoe maak je een elevator pitch om te gebruiken bij een organisatie gerelateerd aan GGZ?

- **Pak de aandacht met je openingszin. Open met een verrassend feit, een prikkelende stelling of een onverwachte signalen of cijfers.**

Voorbeeld:

"Bijna de helft (48%) van de volwassenen in Nederland heeft ooit in het leven één of meerder psychische aandoeningen (gehad).

- **Benoem emoties. Mensen onthouden soms niet wat je zegt, maar wel welke emotie het ze gaf. Door een bekende emotie te benoemen, betrek je ze bij het verhaal.**

Vind je het frustrerend te merken dat verbinding tussen jouw GGZ-cliënten en diens naasten vaak moeizaam verloopt? Terwijl zij een belangrijke rol spelen in het herstel van de cliënt?
Je luisteraar denkt: "Ja! Wat moet je daarmee?"

Jij biedt vervolgens een oplossing.

- **Stel open vragen. De luisteraar gaat er even over nadenken. En gesprekken waarin je nadenkt, blijven beter hangen dan gesprekken waarin je alleen maar luistert.**

Voorbeeld:

Je vraagt: "Hoe werken jullie aan het versterken van de relatie tussen de cliënt, de naasten en betrokken hulpverleners?"

- **Zorg dat de ander meer wil. Vertel niet meteen alles. Zie je pitch als een teaser waarmee je iemand nieuwsgierig maakt naar de rest. Geef je te veel informatie, dan kan een luisteraar dat niet allemaal verwerken. Het is beter om het kort te houden en de details later uitgebreid toe te lichten.**
- **Sluit af met een concreet voorstel.**

Voorbeeld:

"Ik kan je meer vertellen over wensen en kansen voor het verbeteren van contact met de naasten, als je interesse hebt. Past dat volgende week voor jou?"

Mijn elevatorpitch (voorbeeld):

Jullie hebben hier cliënten en dus ongeveer betrokken mantelzorgers/naasten die betrokken zijn (interessant cijfer). Ik ben (je naam).

Ik werk bij (naam van je organisatie). Heb je je ook weleens (negatief gevoel) gevoeld, omdat (bekend probleem)? Ik help (je doelgroep) met (je dienst), zodat ze (resultaat van je werk). Hoe (open vraag aan je luisteraar)? Kan ik (concreet voorstel).

- Krijg je tijdens een bijeenkomst meer spreektijd om te vertellen over de aanleiding van jouw komst, wie je bent, wat jouw organisatie kan betekenen en voor wie? Het persoonlijke verhaal van een ervaringsdeskundige GGZ-mantelzorger kan het verhaal bekrachtigen.

Tip: Nog geen ervaringsdeskundige in jouw netwerk? Vraag dan een ervaringsdeskundige aan van MantelzorgNL.

Samen sterker

Initieer een nieuwe of verrijk een bestaande samenwerking. Het schema hieronder helpt je welke stappen je hierin te zetten hebt. Streef naar een goede kennismaking, het kennen van elkaars belangen en het formuleren van gezamenlijke ambities. Dat zorgt voor een goede start van de samenwerking.

Hoe kun je als mantelzorgondersteuner lokaal goed samenwerken?

Tip: Het is helpend om de doelstellingen op te splitsen in kleinere, realistische doelen. Stel je prioriteiten, je kunt niet alles tegelijk.

Tip: Samenwerken kan op verschillende niveaus, zie afbeelding van de participatieladder. Kijk goed welk niveau van samenwerking passend is voor het behalen van de doelen en stem het af met de partners.

Autonoom beslissen

Co-creëren

Betrekken

Raadplegen

Informereren

4

Het resultaat

Het resultaat is een win-win-win-win situatie:

1. De mantelzorgers worden erkend en krijgen ondersteuning voor hun eigen zorgen.
2. GGZ-hulpverleners weten waar ze mantelzorgers naartoe kunnen doorverwijzen, wat helpt bij de zoektocht naar hulp.
3. De cliënt heeft baat bij een stabiele mantelzorgers.
4. Jouw organisatie kan mantelzorgers beter bereiken en ondersteunen.

Veel succes!

Wil je meer weten over hoe het sociaal domein en de GGZ elkaar kunnen versterken? Bekijk dan de werkkaart "Ondersteunen van naasten/mantelzorgers" van de GGZ-standaarden.

Ga je in jouw gemeente aan de slag en wil je passend advies? Neem dan contact op met een van de adviseurs van MantelzorgNLpro via advies@mantelzorg.nl